

YTTRANDE

2011-06-22

Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och associationsrätt
103 33 Stockholm

**Betänkande En ny lag om ekonomiska föreningar (SOU 2010:90),
Ju2010/9441/L1**

Bokföringsnämnden (BFN) har fått ovannämnda betänkande på remiss.

Mot bakgrund av BFN:s verksamhetsområde har nämnden först och främst granskat förslagen i betänkandet ur ett redovisningsperspektiv. Nämnden har inga redovisningsmässiga synpunkter att framföra på förslagen. I betänkandet föreslås en ny tilläggsupplysning i 5 kap. 15 § årsredovisningslagen (ÅRL) för det fall stadgarna i en ekonomisk förening där medlemmarna är anställda eller på liknande sätt deltar med egen arbetsinsats har rätt att få ut med än medlemsinsatserna när de avgår. BFN har inte något att invända mot ett sådant upplysningskrav, även om upplysningskravet i sig kan medföra viss ökad administrativ börda, eftersom läsare av årsredovisningen kan ha intresse av att känna till att mer kapital än medlemsinsatserna kan tas ut ur dessa föreningar. När det gäller förslaget på ny föreningslag anser BFN att detta som helhet är mycket bra med en överskådlig struktur, tydlig rubriksättning samt ett enkelt och bra språk. Ambitionen att så långt möjligt samordna de associationsrättsliga lagstiftningarna är särskilt bra, t.ex. reglerna om reservfonden.

Nedan följer ett antal synpunkter som rör förtydliganden eller är av mer redaktionellt slag.

1. 1 kap. 2 § FL

I författningskommentaren exemplifieras vilka bestämmelser som avses och inte avses. Eftersom nya föreningslagen ska vara "användarvänlig" och av "handbokscharaktär" tror BFN att det skulle underlätta för dem som ska tillämpa lagen, bl.a. lekmän och medlemmar, om det redan av paragrafen framgår vilka regler som kan sättas ur spel genom samtycke. För denna krets kan det troligtvis vara svårt i vissa fall att avgöra exakt vilka regler som åsyftas i paragrafen.

2. 2 kap. 6 § FL

BFN vill uppmärksamma att genom begreppet *betydande inflytande* har den i paragrafen föreslagna formen för extern verksamhet viss likhet med definitionen av intresseföretag i 1 kap. 5 § ÅRL, förutom kravet på ägarandel. Förslaget har också viss likhet med den definition av dotterföretag som föreslogs i 1 kap. 4 § ÅRL i betänkandet Försevad årsredovisning och bokföringsbrott, m.m. (SOU 2009:46); *har rätt att ensamt utöva ett bestämmande inflytande över den juridiska personen*. Enligt det förslaget behöver det inte heller finnas någon ägarandel.

BFN vill allmänt framhålla det lämpliga med att samma begrepp definieras lika i olika lagar samt att begrepp och definitioner som är avsedda att vara olika inte är för likalydande för att undvika förväxling samt minimera tolknings- och gränsdragningsproblem.

Det bör i det här sammanhanget också noteras att det enligt 1 kap. 5 § andra stycket ÅRL presumeras att ett företag som innehar *tjugo procent* av rösterna i en juridisk person har ett *betydande inflytande* varför den juridiska personen i ett sådant fall definieras som ett intresseföretag. Med hänsyn till intresseföretagsdefinitionen i ÅRL undrar BFN om en förenings verksamhet i en sådan företagskonstellation är en otillåten form för extern verksamhet enligt förslaget till ny föreningslag, om det inte finns ett avtal? Eller hänger verksamhet i den formen i luften mellan de olika föreslagna tillåtna formerna?

Om en förening enligt ÅRL har skyldighet att upprätta koncernredovisning finns det bestämmelser i ÅRL som innebär att koncernredovisningen påverkas av andelar i intresseföretag. Enligt BFN är det därför även av denna anledning angeläget att det är tydligt var gränsen mellan intresseföretag enligt ÅRL och extern verksamhet enligt FL går för att kunna avgöra vad som ska ingå i koncernredovisningen.

3. 2 kap. 1 § och 7 § andra stycket FL

BFN anser att det vore bra med en hänvisning i 2 kap. 1 § till 2 kap 7 § andra stycket eller att det redan i 2 kap. 1 § anges att investerande medlemmar inte ska räknas in i kravet på tre medlemmar.

4. 4 kap. 1 § 3 FL

I författningskommentaren till 4 kap. 1 § 3 anges att ändamålet med föreningens verksamhet redan framgår av den föreslagna 2 kap. 2 § varför det inte ansetts nödvändigt att överföra nuvarande krav att stadgarna ska innehålla uppgift om ändamålet med föreningens verksamhet till den nya lagen.

BFN:s uppfattning är ändå att det vore tydligare om nuvarande bestämmelse i föreningslagen om obligatorisk uppgift i stadgarna om ändamålet med föreningens verksamhet bibehölls.

5. 5 kap. 11 § FL

I nuvarande 3 kap. 5 § FL används begreppet *utgången av det räkenskapsår som slutar näst efter...* BFN anser att detta uttryckssätt bör användas även i den nya FL och inte *räkenskapsårsskifte*.

6. 6 kap. 4 § sista meningen FL

I 6 kap. 3 § FL regleras innehållet i medlemsförteckningen, bl.a. att medlemsförteckningen ska innehålla uppgift om tidpunkten för medlemmens inträde i föreningen (pkt 3). 6 kap. 4 § FL reglerar *när* medlemsförteckningen ska upprättas och ändras och inte direkt vilket innehåll medlemsförteckningen ska ha. BFN anser därför att det kan övervägas om inte sista meningen i 6 kap. 4 § FL borde flyttas till 6 kap. 3 § FL.

7. 6 kap. 6 § andra stycket sista meningen FL

BFN har svårt se motivet till en bevarandetid om tio år för den gamla medlemsförteckningen vid övergång till datorförd medlemsförteckning. Enligt BFN är det enklare för tillämparna av lagen om bevarandetiden är sju år för samtliga fall.

8. 8 kap. 43 § och 9 kap. 54 och 55 §§ FL

I paragraferna används begreppet *reglerad marknad*. I författningskommentaren till 9 kap. 54 § anges att vad som avses med "reglerad marknad" framgår av 1 kap. 5 § 20 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. Det kan noteras att i ÅRL används också begreppet *reglerad marknad* och att det där inte finns någon hänvisning till lagen om värdepappersmarknaden. Jämförelsevis är alltså förslaget till ny FL i överensstämmelse med skrivningen i ÅRL. BFN anser dock, särskilt med tanke på att den nya föreningslagen är tänkt att vara användarvänlig för bl.a. lekmän och medlemmar, att det därför bör hänvisas i FL till lagen om värdepappersmarknaden när det rör definitionen av *reglerad marknad*.

9. 15 kap. 3 § andra stycket FL

BFN anser att det möjligtvis blir tydligare om hänvisningen till bestämmelserna i 14 kapitlet skrivs som punktuppställning liknande 12 kap. 9 § i förslaget till ny FL.

10. 16 kap. 6 § FL

I paragrafen hänvisas till *tingsrätten i den ort där föreningens styrelse har sitt säte*. Enligt 4 kap. 1 § 2 i förslaget till ny FL ska stadgarna ange *den kommun i Sverige där föreningens styrelse ska ha sitt säte*. I förslaget till förordning om ekonomiska föreningar skrivs i 3 kap. 21 § *den tingsrätt under vilken föreningen hör*. Enligt BFN skulle den skrivningen möjligtvis fungera även i 16 kap. 6 § FL.

11. Begreppen domstol, tingsrätt, allmän domstol

På flera ställen i förslaget till ny FL används ovanstående begrepp. BFN har ibland svårt att se om begreppen används på ett konsekvent sätt. Eventuellt bör detta ses över.

12. Hänvisning till bokföringslagen och årsredovisningslagen

I 9 kap. 26 § bostadsrättslagen och 14 § lagen om sambruksföreningar finns hänvisning till att bestämmelser om bokföring och annan redovisning finns i bokföringslagen (BFL) och ÅRL.

BFN anser att det eventuellt borde vara lämpligt med en sådan hänvisning i nya FL, även om det inte finns någon sådan hänvisning i nuvarande FL.

13. Författningskommentaren till 2 kap. 2 och 3 §§ FL

I författningskommentaren till 2 kap. 2 och 3 §§ hänvisas på s. 707 respektive s. 708 till föreningens resultat- och balansräkning när det gäller att bedöma vad som är föreningens huvudsakliga ändamål och vilken typ av verksamhet som är den dominerande. Det anges bl.a. följande. "Vad som är det dominerande syftet i verksamheten får i sin tur bedömas med utgångspunkt i föreningens resultat- och balansräkningar." "Också frågan om vilken typ av verksamhet som är den dominerande i föreningen får bedömas med utgångspunkt i föreningens resultat- och balansräkningar."

BFN förstår inte resonemanget i författningskommentaren hur det ur resultat- och balansräkningen ska gå att utläsa om föreningen främjar medlemmarnas ekonomiska intressen genom ekonomisk verksamhet då det inte finns några redovisningskrav på särredovisning eller upplysningskrav angående hur stor del av verksamheten som kan hänföras till medlemmarna. Möjligtvis kan det till viss del finnas information om detta i förvaltningsberättelsen. Med hänsyn till att den administrativa bördan bör hållas nere anser BFN inte heller att det bör införas krav i ÅRL om information av detta slag.

14. Författningskommentaren till 2 kap. 9 § FL

På s. 715 anges i författningskommentaren till 2 kap. 9 § FL i sista meningen följande. "Det innebär att den inte heller kan verka som en icke-registrerad ideell förening."

BFN förstår inte vad som egentligen vill sägas med sista meningen. Är det en icke-registrerad ekonomisk förening som avses och fel begrepp använts? En förening som inte uppfyller kraven för att vara en ekonomisk förening skulle väl kunna vara en ideell förening? Ideella föreningar behöver inte registreras utan får rättskapacitet även utan registrering. De registreras dock oftast för att få organisationsnummer och firma. BFN ifrågasätter om inte sista meningen skulle kunna utgå.

15. Författningskommentaren till 13 kap. 1 § första stycket 4 FL

På s. 856 tredje stycket anges följande. "Frågan om transaktionen utgör en förmögenhetsminskning får avgöras enligt allmänna principer. Vilka effekter den får på föreningens redovisning har ingen avgörande betydelse. Om föreningen säljer egendom till ett pris som motsvarar bokfört värde, kan detta ändå mycket väl utgöra en värdeöverföring, om egendomens marknadsvärde överstiger det bokförda värdet."

BFN anser att det skulle bli tydligare om det i författningskommentaren också angavs det inte är det bokförda värdet som ska vara utgångspunkten vid bedömningen om transaktionen utgör en förmögenhetsminskning.

16. 1 kap. 1 § förordning om ekonomiska föreningar

Punktuppställningen i paragrafen är inte numrerad utan med punkter. Enligt BFN underlättar det vid hänvisningar om punktlistan i stället är numrerad.

Detta yttrande har beslutats av BFN:s kanslichef Gunvor Pautsch efter föredragning.

Gunvor Pautsch
kanslichef

Catarina Ranta
föredragande